

Landdistrikternes udfordringer og muligheder

- 16 anbefalinger til borgere og
beslutningstagere på Lolland-Falster

Opsamling fra fælles LAG-arrangement,
debatmøde 25. november 2010

Indhold

Baggrund	3
Landdistrikternes udfordringer og muligheder	4
Generel opsamling fra de fire workshops	4
Råd fra deltagerne til deres medborgere	4
Råd fra deltagerne til politikerne	4
Anbefalinger	4
Samarbejde mellem borgere og myndigheder og politikere	5
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	5
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	5
De menneskelige ressourcer / bosætning	5
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	5
Udvikling / erhvervsudvikling	6
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	6
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	6
Business L-F	6
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne / virksomhederne	6
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	6
Samarbejde	7
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	7
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	8
De menneskelige ressourcer / bosætning	8
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	8
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	10
Udvikling / erhvervsudvikling	11
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne	11
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	12
Business L-F	14
Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne / virksomhederne	14
Anbefalinger fra deltagerne til politikerne	15

Baggrund

25. november 2010 afholdt LAG Lolland og LAG Guldborgsund et fællesarrangement over emnet "Landdistrikternes udfordringer og muligheder" Mødet havde deltagelse af omkring 80 deltagere.

LAG er forkortelsen for "Lokal Aktions Gruppe". Der er 51 LAG'er i Danmark, heriblandt en i Lolland Kommune og en i Guldborgsund Kommune (LAG Lolland og LAG Guldborgsund). De er en del af det danske landdistriktsprogram, som administreres af Fødevarerministeriet, og finansieres 50/50 af midler fra EU og den danske stat.

LAG'erne er selvstændige foreninger, med en bestyrelse, der består af lokale borgere, interessenter og repræsentanter for region og kommune. Man kan læse mere om LAG'erne og det danske landdistriktsprogram på www.landdistrikter.dk og de to lokale LAG'ers hjemmesider: www.laglolland.dk og www.lag-guldborgsund.dk

Alle LAG'er administrerer et årligt tilskud fra Fødevarerministeriet efter nogle nærmere fastlagte kriterier, som er nedfældet i hver enkelt LAG's udviklingsstrategi. De to LAG'er på Lolland-Falster har tilsammen godt 100 projekter i gang (primo 2011).

Baggrunden for november-mødet var de udfordringer, landdistrikterne pt. står overfor med centralisering af service, lukning af skoler, et negativt omdømme som udkantsdanmark – sat op imod det forhold, at der faktisk – også lokalt - findes områder og byer med stigende befolkningstal og – muligvis - også vækst i det lokale erhvervsliv.

De to LAG'er på hhv. Lolland og Falster modtager langt flere ansøgninger om støtte til diverse projekter end der er økonomi og administrative kræfter til at løfte. Dette vidner først om fremmest om stor aktivitet og virketrang lokalt, men det giver også anledning til at "tage temperaturen" på hvad borgere og beslutningstagere synes er væsentligt – hvad skal prioriteres, og hvordan kan man sikre en fortløbende dialog.

Dette blev forsøgt på mødet, hvor de 85 deltagere blev inddelt i fire workshops efter eget valg. Hver workshop havde til opgave at formulere fire anbefalinger, hvor to var rettet imod medborgerne og to andre rettet imod lokale beslutningstagere. De enkelte workshops var meget forskellige i størrelse og den måde, hvorpå de gik til opgaven, men alle kom frem til nogle resultater, som er gengivet i nærværende materiale.

De fire workshops var sammensat over temaerne:

- Samarbejde mellem borgere, myndigheder og politikere
- De menneskelige ressourcer / bosætning
- Udvikling / erhvervsudvikling
- Business L-F
(den kommende, nye, fælles organisation for erhverv og turisme på Lolland-Falster)

Generel opsamling fra de fire workshops

Råd fra deltagerne til deres medborgere:

Der er et udtalt ønske om, at man bakker op om sit nærområde og bogstavelig talt fejrer for egen dør. At man tager godt mod tilflyttere og taler pænt som sin hjemegn, sådan at andre også kan blive inspireret til at aflægge besøg.

Et andet budskab, som kom stærkt frem på tværs af grupperne var ønsket om at man som borger selv tager ansvar og ejerskab for sit liv og udviklingen i landdistrikterne generelt. Hvis man ønsker der skal ske noget, så bør man støtte op om ildsjæle i lokalsamfundet, selv tage initiativer, samarbejde på tværs af foreninger, skabe handlingsplaner for sit nærområde og ad den vej være med til at påvirke og vejlede politikerne om mulighederne i landdistrikternes nærområder. I det hele taget følge med i hvad der sker i ens lokale område.

Råd fra deltagerne til politikerne:

Borgernes anbefalinger til politikerne rammer mere bredt end til medborgerne. Men der er et udbredt ønske om bedre infrastruktur. Både i forhold til vejnet og kollektiv trafik, men også tilgængelighed til skoler, børnehaver mv. i nærområderne vejer tungt. Et forslag, der går igen, er at oprette samlingssteder, hvor borgerne kan dyrke fælles interesser, foreningsliv og fritidsaktiviteter, og hvor der også kan være servicefaciliteter, som er tilpasset det lokale niveau.

Sådanne samlingssteder blev af flere kaldt for "multihuse", og vil blive benyttet i det følgende, men det er vigtigt at man ikke "trækker noget ned over hovederne på folk" – nogle steder vil man måske bare udvide funktionerne i det lokale forsamlingshus eller idrætsforening, andre steder vil man måske søge at samle foreningslivet, og andre steder igen kan det være en mere vidtgående model der også omfatter samarbejde med kommunale servicefaciliteter og erhvervsliv.

Sådanne "multihuse" kunne også danne ramme om et andet stort ønske; En fælles iværksætterrådgivning, hvor små og nystartede virksomheder kan få råd og vejledning om alt fra regnskab til ansøgning af EU-midler og kommunale regler.

Og ikke mindst lyder anbefalingerne til politikerne, at de skal lytte bedre og mere til borgerne. De bør sætte sig ind i, hvad der rører sig i lokalsamfundene og lade være med at lukke noget ned, før de har det fulde overblik over konsekvenserne og udgifterne, også på længere sigt. Og de konsekvensberegninger bør være offentligt tilgængelige og til debat.

Anbefalinger

På baggrund af deltagernes kommentarer har LAG Lolland og LAG Guldborgsund fået hjælp til at gruppere deltagernes udsagn i to anbefalinger for hver gruppe (medborgere og politikere) i hver af de fire workshops. Anbefalingerne, såvel som alle deltagernes oprindelige udsagn, findes gengivet nedenfor. Anbefalingerne vil indgå i LAG'ernes fremtidige prioriteringer og muligvis også inspirere til et idékatalog for det lokale arbejde for udvikling af landdistrikterne.

Samarbejde mellem borgere, myndigheder og politikere

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Organiser jer lokalt. Deltag aktivt i jeres lokalområde og dan fælles organer, der kan varetage overordnede interesser for lokalområdet, være ramme om nye initiativer, skabe handlings- og udviklingsplaner og være med til at styrke dialogen til politikere og myndigheder.
- Støt op om jeres lokalområde og indgå aktivt i interessegrupper, der varetager pasning af f.eks. gadekær, blomsterkummer og gør jer synlige for potentielle tilflyttere, arranger evt. en form for service for folk, der flytter til jeres by eller egn.

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Støt op om nedsættelse af lokale råd og byforum. Lyt og inddrag borgerne inden I træffer beslutninger, for I har de overordnede kompetencer - borgerne har baggrundsviden og kan bidrage med indhold.
- Overordnede visioner og strategier skal overholdes og respekteres. Og alle lokale beslutninger skal følges af konsekvensberegninger, der går på tværs af traditionelle sektorer. Eventuelt gennem en skabelon, der viser konsekvensberegningerne på kort, mellem-lang og lang sigt.

De menneskelige ressourcer / bosætning

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Find identiteten og værdierne i netop jeres lokalområde, få det skrevet ned, og skab en portal med kontaktpersoner, så I bliver synlige overfor potentielle tilflyttere.
- Arbejd sammen på tværs af foreninger, organisationer mv. så I får synliggjort jeres muligheder og ressourcer og overvej fordelene ved at søge midler i fællesskab. Inddrag tilflyttere og husk; aktiviteter tiltrækker, relationer fastholder.

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Lav en velkomstpakke til nye tilflyttere og opret evt. et åbent forum på kommunens hjemmeside med ideer fra borgerne samt idé-udveksling fra borger til borger.
- Synliggør kommunen som butik. F.eks. hvad laver kommunen, hvad er dens forpligtelser, og hvad bruges budgetterne på. Beskriv hvad I arbejder med.

Udvikling / erhvervsudvikling

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Gå sammen om at synliggøre værdien af det lokale handels- og erhvervsliv. Køb ind lokalt og understøt i det hele taget den lokale udvikling – også ved at udvikle nye produkter.
- Brug den viden og de muligheder, der ligger lige foran dig. Dyrk netværk i lokalområdet og skab partnerskaber mellem myndigheder, virksomheder og private.

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Lav en differentieret erhvervsindsats, der bygger på samarbejde. Skab gode muligheder for de store virksomheder gennem eksempelvis hurtig sagsbehandling. Og husk samtidig støtte til de små virksomheder, helt ned på mikroniveau. Sats og byg på det vi har og sæt tal på grønne job, grøn beskæftigelse og grøn erhvervsudvikling.
- Skab en bedre og langsigtet infrastruktur. Det gælder både vejnet, offentlig transport, internet og mobilnetværk.

Business L-F

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne / virksomhederne

- Begrav stridsøksen - etabler samarbejde på tværs af by- og kommunegrænser. Brug hinanden og brug også de mindre aktører.
- Brug og støt Business L-F kritisk og konstruktivt. Husk det er en medlemsorganisation, så organiser jer og søg samarbejde.

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Skab en tænketank, et permanent forum for udveksling af ideer. Lyt til behovene og bak op om ildsjælene.
- Tænk langsigtet – også i forhold til infrastruktur.

Samtlige kommentarer fordelt på workshops:

Samarbejde

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Borgerne skal deltage aktivt i deres lokalsamfund, danne lokale sammenslutninger og blive talerør, der bliver lyttet til. Borgerne skal selv tage initiativer til deres råd.
- Borgerne skal via lokalråd søge indsigt og medindflydelse i deres lokalområde. Ikke som en protestbevægelse men i samarbejde med kommunen
- Borgerne bør stå sammen og sikre fællesprioriteringerne, skabe gode relationer på tværs, være gode aktive ildsjæle og fokusgrupper ved særlige opgaver. Dialog via fælles handlingsplan og ejerskab
- Borgerne skal lave en handlingsplan "hvad vil vi i vores område". Vi skal skabe ejerskab og finde frem til, hvad vi vil nå inden for de næste fem år
- Ildsjælene bør organisere sig og være drivkraft i lokalområderne
- Det må aldrig blive en protestbevægelse, men en samarbejdsgruppe for kommunerne
- Deltage aktivt i samfundet, dvs. holde sig ajour og være behjælpelig overfor svagere grupper
- Borgerne bør stå sammen og skabe sikre prioriterer, skabe gode relationer på tværs af særlige interesser og være ildsjæle. Skabe fokusgrupper med særlige opgaver og gå i dialog via fælles handlingsplaner og ejerskab
- Borgerne bør engagere sig og gøre hvad de kan for at gøre opmærksom på, hvad der sker, hvis de ikke bliver hørt.
- Genindfør sogneråd og borgergrupper som talerør til politikerne. Ligeledes kan politikerne hurtigt få svar tilbage fra et område
- Borgerne skal selv tage aktivt del i lokalsamfundet. Der er meget socialt i f.eks. at passe gadekær, blomsterkrukker mm.
- Vær ildsjæle
- Samarbejd med borgerne i dit område og udarbejd en handlingsplan for jeres område
- Gå i dialog med politikerne gennem et valgt lokalråd
- Find ud af hvorfor og hvad det er, man kan tilbyde nye tilflyttere. Kort sagt hvad skal få folk til at flytte på landet
- Få startet nogle fokusgrupper som kan arbejde målrettet på et delprojekt i en periode. Det kan være svært at fastholde folk på flere projekter

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Overordnede visioner og strategier skal følges i dialog med de lokale anbefalinger og handlingsplaner
- Vi skal arbejde på, at der bliver sammenhæng mellem borgernes ønsker, anvendelsen og prioritering af de samlede ressourcer og politikernes beslutninger
- Meld ud hvor udviklingsområderne er set med politikernes øjne – og vær klar til dialog
- Beslut og støt op omkring nedsættelse af lokalråd og byforum
- Overordnede strategier og visioner bør støttes og respekteres
- Brug de etablerede strukturer og repræsentanter. Pressionspolitik på enkeltsager bør ikke belønnes
- Politikerne skal gøre mere for at lytte på det de hører om de borgere tingene drejer sig om. De skal bruge de rigtige fakta og ikke kun blindt tro på embedsmændene
- Konsekvensberegninger og dokumentation for besparelser
- De skal bruge lidt ekstra tid på at konsekvensberegne på de ting, de tror de sparer, så borgerne ikke føler sig snydt, som det ofte viser sig 2 – 3 år efter
- Vær mere lydhøre overfor borgernes ønsker
- Overordnede visioner og strategier bør støttes og respekteres.
- Besparelser skal dokumenteres bedre, og effekten må ikke gå ud over de svagest stillede
- Konsekvensberegninger af beslutninger, der tages for vores lokalområder
- Lyt til borgerne, inden man træffer afgørelser
- Det er vigtigt, at politikerne sætter sig ind i lokale problemstillinger
- Når mange protesterer, så er det fordi det betyder meget for folk. Så skal politikerne lytte og handle på det, de hører og ikke gemme sig.

De menneskelige ressourcer / bosætning

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Tag del og tag ansvar
- Frigør jer selv. Etabler netværk med forskellige temaer, der understøtter jeres lokalområde
- Bak reelt op om lokale initiativer og foreslå lokale initiativer – initier dem også gerne
- Tag aktivt hånd om potentielle tilflyttere
- Find identiteten i netop jeres lokalområde
- Se dig godt for inden du bosætter sig, sæt dig ind i den nye lovgivning
- Se på et veltilrettelagt område som Nordbyen – er det en mulighed

- Indret ældrekollektiver i nedlagte gårde i byen
- En karavane med gruppedynamik og folketaler rejser rundt i kvarteret – man mødes om aftenen
- Lav en modelby i fællesskab. Kirke plus menighed i centrum
- Cykel- ride- vandrestier som byens fælles aktiv. I stjerne kan røre de andre byer
- Opret hjemmeside med blogmuligheder
- Søg forbundsfæller i storbyen, så det ikke bliver by mod land – udbred din kultur
- Tag del og tag ansvar – ud fra en samlet synsvinkel
- Løs de nære opgaver sammen med andre borgere, hvor kommunerne ikke varetager det fx vedligehold af gadeafsnit
- Engagement. Man bliver nødt til at engagere sig og de lokale byder velkommen
- Skabe unikke koncepter i landsbyerne fx hestelandsby, æblelandsby, kulturlandsby, energilandsby mm.
- Deltag i ad hoc grupper og borgerråd
- Brug og støt op om det eksisterende handelsliv, fx brugs og kiosk – synliggør værdien af at det er der.
- Brug og støt foreningslivet efter bedste evne
- Motiver borgerne i lokalområderne til at støtte op om det lokale fritidsliv. Sørg for en bred vifte af aktiviteter
- Kulturcentre med skole, bibliotek, børnehave og dagpleje samt gode ældre-muligheder, fx sang og musik i kirken
- Deltag i lokale arrangementer og fortæl, hvad du står for. På den måde vil du sandsynligvis finde ligestillede med samme interesse som du selv har
- Vende distancen til noget positivt – små mini busser, købmand, internet
- Bruge forsamlingshus el. kirke som samlingssted
- Lokalråd
- Mobile sports- og fritidsfaciliteter
- Prøv at finde løsninger på dine problemer selv
- Vær opsøgende, tag kontakt med naboer og lokale foreninger
- Tag ejerskab og ansvar
- Der rører sig mange ting, som I skal konfrontere jeres politikere med
- Se dig godt for, inden du bosætter sig. Sæt dig ind i den nye lovgivning
- Find ud af hvilke foreninger, der er i området og tal sammen på tværs af foreningerne. Gå sammen om at søge midler til udvikling af området

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Bevar skolen som et ildsjælecenter. Lav et kompetencecenter, hvor ildsjæle er i kontakt med andre. Inddrag de lokale og kom ud lokalt
- Bak op og støt de områder hvor der findes ildsjæle der er parate til at tage både initiativ og slæbet
- Sørg for attraktiv infrastruktur, skoler, kommunikation
- Tag lokale initiativer med på råd og støt dem (økonomisk)
- Alternative billige bomuligheder. Andre boformer end parcelhuset
- Skab incitamenter, vær imødekommende, uformel, ubureaukratisk
- Fasthold en minimal struktur – eksempelvis trafikforbindelser, offentlig transport, vejnet
- Slå Lolland og Guldborgsund sammen til én decentral organiseret kommune
- Indfør direkte demokrati med folkeafstemning o.lign.
- Bak de lokale foreninger op, når de forsøger at lave noget nyt
- Bak de lokale foreninger op, når de forsøger at fastholde de aktiviteter, de har sat i gang i stedet for at lukke faciliteterne
- Gå aktivt i dialog med lokalområderne omkring hvad der rører sig
- Lyt til de enkelte borgere og tag evt. en snak / debat med dem om de ting, som rører sig i området. Prøv at snakke om bl.a. distanceomkostninger, et problem som politikere skal ære obs. på. Omkostningerne er et stort emne i dag både når det drejer sig om at køre langt til arbejde, ligeså skolelukninger
- Decentrale kulturcentre, skolen som omdrejningspunkt
- Bedre infrastruktur, bus, tog, motorvej
- Velkomst til nye tilflyttere i lokalområdet
- Rabat på at bo på landet – skatten
- Gøre naturen mere tilgængelig / synlig for dem, der bor i området
- Lovgivning mht. at lægge erhverv i landzone / nedlagte landbrug - iværksættere
- Understøt og inddrag de lokale netværk
- Etabler kompetencecentre for landdistrikterne
- Se på kommunen som en helhed. Medregn de økonomiske konsekvenser det har, når et område ødelægges med div. lukninger = øgede udgifter til sociale ydelser, faldende skattegrundlag osv. Besparelserne er der ofte reelt set ikke, udgifterne er bare flyttet over på andre områder.
- Bevar de lokale skoler og styrk dermed vores yderområder
- Motiver børnefamilier til at flytte på landet – netop på baggrund af skoler i nærmiljø, der lever op til kvalitet og faglighed
- Lokal centralisering med skoler, kulturcentre, biblioteker, børnehaver, dagpleje
- Politikerne skal lytte til borgerne og yde kompetencer og videndeling til ildsjælene

- Tro på at vi godt kan – lyt, lyt, lyt! og giv os sparring, rådgivning og vejledning i forhold til hvad kommunerne konkret kan og vil hjælpe med
- Giv medansvar og taletid til ad hoc grupper og borgerråd
- Giv opfordringer og opmuntring – økonomisk og moralsk
- Evt. et conferencecenter / videnscenter, hvor ildsjæle kan henvende sig
- Politikerne skal sikre hverdagens infrastruktur så almindelige menneskers hverdag kan hænge sammen. Dvs. egnet offentlig transport, basale serviceinstitutioner som fx børnehaver og skoler i lokale centre
- Sikre sammenhæng mellem de forskellige budgetområder fx konsekvenser for det sociale område af lukning af skoler

Udvikling / erhvervsudvikling

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne

- Deltag aktivt i faglige råd, der bistår kommunerne inden for temaer, sektorer o.lign.
- Støt aktivt det lokale erhvervsliv – handl lokalt
- Styrk / bak op om eksisterende erhverv, landbrug kan stadig være bærende. Bak op om den nye grønne bølge. Soldaterne skal igen være bærende
- Giv mulighed for etablering af nye virksomheder
- Lad ildsjælene virke
- Engagement i lokalsamfundet
- Måske er det ok, at nogle vælger landsdelen til sommerbosted, men bor i byen om vinteren. Vær mere åbne for tilflyttere – evt. selv flytte for en periode og så komme tilbage
- Tag medansvar for at skabe de attraktive landlige lokalsamfund, I gerne vil bo i. Se på de udfordringer I får som en mulighed for at samles om fælles aktiviteter / løsninger i stedet for bare at skyde på politikere
- Løft hovedet, du bor lige i smørhullet
- Borgerne skal være stolte af at de bor i en landsby og landdistrikt. Borgerne skal tage ansvar for at udvikle fællesskab og gøre et attraktivt at bosætte sig i en landsby, landdistrikt
- Se længere, bredere end til egen næse
- Se positivt på lokalområdet
- Vær aktiv i lokalområdet
- Optimer dine kompetencer
- Vær klar på at støtte op om tiltag, hvor du kan være aktiv
- En omvæltning er på vej. Bliv den bedste dig for dig selv og dit nære samfund, som du kan blive. Efteruddan dig

- Positiv attitude- Positiv omtale af området
- Understøt iværksættere og deres ideer
- Sæt selv noget i gang
- Uddan jer så jeres kvalifikationer er bedst mulige. Bliv selvstændig, evt. som underleverandør
- Tag udgangspunkt i det moderne, individuelle menneske. En kombination af landbrugsproducenter – prof. / fritids – og så en (styret?) bosætning af mennesker, der ønsker "højt til loftet"
- Kombiner centralismens fordele (store skoler / handelscentre / hospitaler) med decentralismens fordele (luft, råderum, mulighed for alternative aktiviteter) Det skal kunne være at turde målrette / styre erhvervsudvikling og samtidig...
- At man bakker op om de initiativer, som ildsjælene fostrer
- Gå aktivt ind i at støtte initiativer, som styrker fællesskabet lokalt
- Køb lokalt, understøt lokalt handelsliv, lokale institutioner
- Vær aktiv i foreningsliv og andre sociale fællesskaber – og vær stolt at, hvor man kommer fra
- SMV'erne med fælles interesser men forskellige ressourcer og produkter skal samles i netværk for at skabe større virksomheder
- Udvikle flere produkter inden for fødevarer, turisme og oplevelser
- Uddannelse, uddannelse, uddannelse
- Udnyt landbrug, landskab, natur
- Søg information i det lokale opland hos eksisterende virksomheder, foreninger og råd
- Vær med til at udbrede information om lokale forhold for virksomhederne. Tag del i de fora hvor det udbredes bedst – foreninger, erfa mm.
- Værdighed: Hold dit hus, din have, dine børn og dig selv i orden
- Tag del i aktiviteterne, som der er mange af!!
- Forarbejdning af produkter, synliggør ideer, innovationshus, invest, stolthed, positiv omtalt, koordinere
- Accepter politikerne og de muligheder, de har, at tilbyde borgerne

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Lolland-Falster skal satse på vedvarende energi, produktion, udvikling, knowhow, demonstration, synliggørelse
- Fokuser på de små virksomheder (trækker bosætning med sig og giver større engagement i lokalsamfundet)
- Fokuser på styrkerne (find dem) stedets / områdets betydning i stedet for det hele. Vi skal ikke nødvendigvis leve af det vi er gode til, men af det, der bliver behov for
- Plangrundlag, anvendelse af ex. tomme / ledige landbrugsejendomme, innovationshus

- Attraktive boliger. Landejendomme sælges med jord til ex. 1-2 HA – lovgivning
- Infrastruktur – veje forbedres, offentlig trafik udbygges
- Biltrafik – større pendlerfradrag, differentieret bilbeskatning
- Politikerne i Lolland Kommune bør få Udvikling og Erhverv til at fungere som erhvervssekretariat som i tiden under Storstrøms Amt
- Regionen er kommet lidt for langt væk fra SMV på Lolland
- Skabe attraktive muligheder for en bred innovation – både produktion og turisme
- Målret indsatsen og brug ikke tiden på noget, der ligger langt ude i fremtiden, eks. Femern Bælt
- Støt vidensbaserede virksomheder
- Byg bæredygtige konferencecentre for SMV'er inkl. businessservice
- Forbedr info og vær bedre til at behandle sager hurtig, eks. spiritusbevilling, byggesager mv.
- Flyt store, statslige arbejdspladser ud
- Skab støttefora med rådgivning og vidensdeling til hurtigere og bedre udvikling primært omkring yderområder
- At man støtter udvikling og ikke afvikling af landdistrikter
- Udlæg nye erhvervsområder og markedsfør dem
- Tænk i biogas, hvis det er muligt og rentabelt
- Understøt infrastrukturen med højhastigheds-bredbånd og kollektiv trafik
- Understøt lokale multifunktionshuse med en række offentlige aktiviteter, bibliotek, servicebutik, posthus etc.
- Understøt landbrug i relation til nye produkter, fx. energipil, biobrændsel mv.
- Sørg for at infrastruktur – veje – er sådan at beboerne – Falster – kan færdes gnidningsfrit Færdsel til Gedser ad ydre omfartsvej ellers smadres Falster trafikmæssigt
- Se i krystalkuglen og find ud af, hvad verden efterlyser i morgen
- Bind området sammen med god infrastruktur – også for andre end bilister. Og glem så den gamle landsbyromantik
- Pas på de aktuelle udfordringer ikke kommer til at skygge for de gode løsninger (spørg fx de unge i stedet for dem der kommer med gårdsdagens løsninger på dagens udfordringer)
- Vi skal udvide beskæftigelsen i form af større virksomheder
- Find ud af, hvad vi kan nu, og hvad vi bør kunne i fremtiden. Vær opmærksom på at produktionsvirksomheder flytter fra vesten til de økonomiske gazeller i Indien og Kina. Servicevirksomheder, ny teknologi, opfindsomhed og prototyper bør styrkes
- Rationaliser tankegangen. Der er ikke råd til politiske studehandler. Vær dine ansvar voksne
- Vi skal sørge for, at vi får et godt vejnet i form af omfartsveje

- Supernet gratis til alle – bedre infrastruktur
- L-F er nødt til at være konkurrencedygtig
- Uddannelsesmuligheder på L-F
- Udbred fordele på L-F – 3 bro/tunneller på vej + evt. fængsel. Potentielle muligheder for L-F
- Humane værdier
- Sikre rammevilkårene for de nuværende erhverv i landdistrikterne giver mulighed for udvikling og ekspansion. Sikre god infrastruktur
- Landsbyer og landdistrikter skal være attraktive bosætningsområder – kommunal service
- Understøt de initiativer, der gror nedefra, stil fx administrative ressourcer til rådighed, billig leje i kommunale bygninger
- Lav politik på trends i landsdelen, fx slowfood
- Ha et godt netværk, så I ved hvad der foregår
- Bak op om landbrug, turisme, servicefag, bioprodukter, grøn- og vedvarende energi
- God erhvervsudvikling, infrastruktur, god kommunal service til såvel bestående som nye erhverv
- L-F skal understøtte små virksomheder med tilskud i etableringsfasen, regnskabshjælp, pulje- el. fondsansøgninger til udviklingsprogrammer
- Arbejde for et internationalt universitet på L-F
- Skab attraktive væresteder for borgerne
- Reducer sagsbehandlingen
- Lav konsekvensberegninger på miljølovgivning
- Sælg billige erhvervsgrunde

Business L-F

Anbefalinger fra deltagerne til medborgerne / virksomhederne

- Begrav stridsøksen
- Mange steder på Sjælland klager erhvervslivet over trængselsproblemer og ventetid på vejene. Hvorfor gentage det hernede?
- Virksomhed: Meld dig ind og betal kontingent
- Til virksomhederne: Stil krav – fortæl hvad du forventer
- Til turismen: Turismeforeningerne er begyndt at samarbejde. Alle andre, der arbejder med turisme bør søge netværk for samarbejde
- Behold lokalt id men tag vel imod fremmede

- Til erhvervslivet: Erhvervslivet bør gøre det samme for at få de rigtige løsninger frem. Handelen i de fire byer bør konsolidere hinanden
- Imødekommenhed for nye virksomheder og ideer
- Til virksomhederne: Brug hinanden – brug også de mindre aktører
- Til turismen: Fokuser på at sælge landsdelen. Når først turisterne er på L-F skal de nok komme til de mindre aktører
- Til erhvervsdrivende: Støt op om Business L-F. Brug netværk, samhandel og få skabt én stærk organisation, som kan tiltrække og fastholde gode virksomheder
- Vær opsøgende, så gør du selv dit til at tingene bliver som de skal være
- Til erhvervslivet: Brug hinanden noget mere. Se de andre som konkollager og markedsfør jer på kryds og tværs – og gerne samlet
- Til turistforeningerne: Organiser jer og søg samarbejde med Business L-F
- Til virksomhederne: Forlang indflydelse på organisationsstrukturen

Anbefalinger fra deltagerne til politikerne

- Fjern sorte pletter i trafikken og forbered infrastrukturen til fremtidstrafikken. Brug hele farvepaletten og ikke kun ens baghave
- Skab en tænketank – et permanent forum for udveksling og ideer vedr. Business L-F
- Bak op om ildsjælene og de initiativrige personer, der driver de små turistforeninger og søg samarbejde og sørg for, at gnisten, engagementet og arbejdet overlever i en eller anden form
- Tænk stort og tag detaljerne bagefter
- Tænk i fremtidssikre veje – både trafiksikkerhed og miljørigtigt
- Lyt til behovene. Tag en beslutning om, hvad I forventer og meld det ud
- Giv plads til den kommende direktør og accepter fejl – husk at rose
- Skal kræve at få uddybende forklaringer til strategi og vision
- Det bliver meget let uoverskueligt, derfor vil det være godt, at nogle kvalificerede udtaler sig
- Se at få tydeliggjort hvor det er vi skal hen. Evt. via en landdistriktpolitik
- Få tydeliggjort med hvad og hvordan man vil støtte de lokale ildsjæle
- Klippekortsordning til mentorordning for iværksættere. Der er flere områder, hvor man ikke har den nødvendige kommunale og private ekspertise
- Tænk langsigtet mht. infrastruktur
- til turistkontorerne: Bedre samarbejde for de mange end for de få. F.eks. happening omkring den nye margueritrute og anbefal cykelruter forbi alle
- Flyt udviklingsafdelingen i kommunerne ind i Business L-F. Dette vil give den nødvendige styrke og samle indsatsen for hele landsdelen

- Lad erhvervslivet have bestemmende indflydelse på Business L-F på trods af at kommunernes økonomiske bidrag er størst
- Hav fokus på markedsføring – skarp og konsekvent.
- Kom først hele vejen. Det er jer, der skal komme ud med jeres budskab og ikke omvendt
- Differentier priser
- Stil krav og læg arbejdet ud
- Dyrk det internationaliserende – København – Bruxelles – Hamburg

